

Dékány Ágoston

Bár több hazai és külföldi kiállítás áll mögötte, neve mégsem olyan ismert, mint azoké, akik szüntelenül jelen vannak a művészeti közélet pezsgésében. Mert tudjuk: a tehetség önmagában nem népszerűsít, benne kell élni a forgatagban is ahhoz, hogy a köztudatba bekerüljön az alkotó személye. Csakhogy Dékány Ágostonnak épp a szorgos munkán kívüli tevé-
vés-vevéshez nincs ideje; s ha volna is, etikája utasítaná el az efféle érvényesülést.

Egyénisége kialakulásában az emberiség kulturális múltjával, örökségével foglalkozó egyik tudományág, az archeológia játszott döntő szerepet. Régészek mellett osztozott egy-egy ásatás izgalmában, majd helyszíni rajzi dokumentációt és grafikai feldolgozást készített a feltárt emlékekről azzal az alapos rajztudással, amelyet a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban szerzett meg (tanulmányait 1967-ben fejezte be itt). Ám az archeológiai dokumentálás rajzkészség-fejlesztő lehetősége s a leletek esztétikai minősége fantáziagazdagodást is eredményezett nála; azt a többletet adta, mely az önálló művészézéshez elengedhetetlenül szükséges. A két tevékenység átmenetének tekinthető a könyvillusztrálás; azok a kötetlenebb rajzok, amelyek a Corvina és az Akadémiai Kiadó régészeti kiadványaiban jelentek meg. Ezeknek a csaknem tíz évig tartó, főiskolai stúdiumot helyettesítő előgyakorlatoknak eredményeképpen 1976-ban a Képzőművészeti Alap tagja lett.

Dékány Ágoston „főfoglalkozásának” szerzőségeit, a ceruzát és a grafitrudat választotta a művészi kifejezéshez. Igaz, vonzódik a litografáláshoz is, de valóban egyéniségéhez szabott műfaja a rajzművészet maradt. Közlendőinek hitelét és erejét a grafit magabiztos használata s az eszköz és anyag alapos ismerete teremti meg. Tartalom és forma,

anyag és technika egymást segítve rendeződnek szerves egységbe lapjain. „Főképp a táj érdekel, ezt rajzolom” — mondja csaknem félszegen, holott sokkal több és egészen más is foglalkoztatja, mint csupán a külvilág valamely részének pontos rögzítése, a pusztá látvány idillikus megjelenítése. Részeket választ ki a teljességből, majd átalakítja, ha kell, torzítja azokat, hogy aztán a kiemelt tárgyi, természeti motívumok jelképes ereje hitelesítse elmélyült és racionálisan elvont gondolatait. S amilyen tömörek és tartalmasak a jobbára az elidegenedés problematikáját feszegető képzetei, formai kifejezésük is hasonlóképpen egyszerű, szűkszavú. Emellett rajzművein mindig érezhető az ember jelenléte, aki — láttatva vagy láthatatlanul — az elevenünkbe vágó, súlyos létkérdéseket, a szorongást és a baljóslatú látomásokat kifejező jelentésben mindig a humánumot képviseli.

A rajzoló stílusának fő elemei: a kalligrafikus vonal, valamint a feketeséget érzékeltető, teljesen tömör satirozás. Az így létrehozott sötétvilágos tónusok ellentéteivel és szükség szerinti arányával egyrészt a kívánt drámai hőfokot, másrészt a monumentális hatás növelését éri el. Lelki beállítottságával, érzékenységével magyarázható, hogy derűt sugalló élményt, hangulatot ritkábban vet papírra. Az ilyen lapok többségén — szűzi tisztaságú, édeni tájba helyezve — főszereplőként jelenik meg a természeti környezettel azonosuló, mezítelen emberpár.

Az 1948-ban Csepelen született Dékány Ágoston (1213 Bp. Harmatos u. 8.) hivatástudata nemcsak pözmentes művészi alázattal párosul, hanem ama tehetséggel is, amely segítheti mielőbbi felzárkózását a jelenkori magyar rajzművészet élvonalához.

Ecsery Elemér